

למה אתה בוש? לךך נבחרת! ... פרשת שמעוני ...

שנה שניה | תשפ"ה | גליון 89

תשלומי הנזיקין, לצד התשלומים על הנזקים ממוניים ממשיים כהוצאות נזק, ריפוי ואובדן ימי השתכרות (שְׁבֵת) - אנו מוצאים גם חיוב לתשלומי בושת.

אם כן, הבה וננתח מידה זו כדי שנדע להגדיר אותה - הטובה היא אם רעה, וכיצד אנו צריכים להתייחס כאשר על אחד מהצאצאים או התלמידים השתלטה מידת הבושה, האם נעודד אותו או שמא נסייע לו לצאת ממנה?

'נְטָעִים' בפני הקוראים הנכבדים, 'טעימה קטנה על קצה המזלג' של אחד הנושאים החשובים הנדונים בקורס המהפכני **מרגוע של עולמות** להכשרת מאמנים לכישורי חיים לילדים ונוער.

• • • • •

מעלת הבושה

איזו עדינות ואצילות נסוכות על פני ילד יהודי זך. ילד עטור ביישנות יהודית אופיינית, מלא בחן דקדושה. וכך שנינו במסכת יבמות (דף עט.) שלשה סימנים יש באומה זו, הרחמנים, והביישנים, וגומלי חסדים. ונפסק בשולחן ערוך (אבן העזר סימן ב סעיף ב) מי שיש בו עזות פנים וכו' חוששים לו ביותר, שמא אינו יהודי הוא.

את הפסוק (שמות כ, טז) "בְּעֵבֹר תִּהְיֶה יִרְאַתוֹ עַל פְּנֵיכֶם" - דורשים חז"ל - זו בושה (בנדרים כ.). "לְבַלְתִּי תִּחְטְאוּ" - מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא, מכאן אמרו: סימן יפה באדם שהוא ביישן, וכל המתבייש לא במהרה הוא חוטא. וכבר אמר התנא במשנה 'עז פנים לגהינום ובושת פנים לגן עדן' (אבות ה. כ.).

צא ולמד בארצות צדיקים (שער הבושה): אמרו חכמים: השכל הוא הבושה והבושה הוא השכל... שלא ראית ביישן חסר דעת, ולא דעתן בלי בושה...

אם כן במעלות הבושה חזינו, ועתה נהפוך את מטבע הבושה, וננסה לבחון את צדו השני - - -

• • • • •

חסרון הבושה

"...וַיִּכְלּוּ בְּבוֹשֶׁת יָמִי" (ירמיהו כ, יח)

כפתיחה לארבעת חלקי השולחן ערוך' בסימן הראשון, בסעיף הראשון, אנו מוצאים בדברי הרמ"א את הפסיקה: **ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת...**

ומקורו טהור בדברי רבי יעקב בעל הטורים שמתחיל את טור 'אורח חיים' במשנת (אבות פרק ה', כ') יהודה בן תימא אומר: הוי עז כנמר וקל כנשר וכו', והטעם שהמשנה פותחת בדוקא ב'עז כנמר'? 'לפי שפעמים אדם חפץ לעשות מצוה

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן, קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ, וַעֲשֵׂה אֶת חֲטָאתְךָ וְאֶת עֲלֹתְךָ, וְכַפֵּר בַּעֲדֶךָ וְבַעֲדֵי הָעָם, וַעֲשֵׂה אֶת קֶרְבֶּן הָעָם, וְכַפֵּר בַּעֲדֵם כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' "

(ט, ז)

יעקב ניצב בתוככי קהל ועדה, הסוד שלו, זה שכה עמל להצפין - התגלה לעין כל. "בטח כולם מביטים בי", חושב. את התהליך של 'אזיל סומקא ואיתי חיוורא' (ב"מ נח.) (הגוון האדום שאוזל מפניו, ובעקבותיו הגעת החיוורון) הוא חש במוחו. "הבושות הללו, מרסקות אותי", הוא מסנן לעצמו.

כיצד אהיה מסוגל לשבת שם ב'מזרח'? כולם ינעצו בי את עיניהם, יבואו אלי לאחל לי מזל טוב? אז מה אם אני חתן ה'בר מצוה'?

אינני יודע להסביר, אולם כל פעם שה'בוש' מגיע לכיתה, אני "בולע" את הלשון שלי, זה כלל לא משנה כמה אני שולט בחומר, וכמה שאני מוכן או לא מוכן לבחינה.

'הביישן', כך כינוי אותי. ואכן ככה אני. גם עתה עשרות שנים אח"כ, קשה לי לפצות את פי בפני ציבור כלשהו. קשה עלי לעלות לתורה. לעתים אני רוצה לצווח (בקול דממה דקה) "אל תסתכלו עלי בבקשה, אנא, הניחו לי לנפשי, הלוואי וגם לא תחשבו עלי..."

כשאני פוסע לתוך היכל הישיבה, בטוח אני בכל מאת האחוזים שכולם צופים בו, הם מודדים אותי מכף רגל ועד ראש...

"יום יום לבוא באיחור?! אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה!"

ביום מן הימים, נכנסה בו רוח שטות, לולא בוש מחבריו, היכן היה היום? מי יודע?

• • • • •

הבושה - סוגיא מרכזית היא בחיינו, היא משפיעה עלינו יום יום. האם היא מועילה או מזיקה, האם הדבר מבורך באופן שראוי להתהדר בו, לאמץ אותו לחיים, או שמא הוא עומד לנו לרועץ ומונע הצלחתנו.

"חֲרָפָה שְׁבֵרָה לְפִי" (תהלים סט, כא)

הבושה המשתלטת על האדם, מכאיבה את הנפש עד מאוד. וכפי שאנו מוצאים בספרים הק' שגם בעולם האמת, העונש והזיכוכך יותר מהכל - היא הבושה האנסופית המייסרת, רחמנא ליצלק.

וכבר בתורת אמת אנו מוצאים התייחסות של תשלום, כמובא בפרק 'החובל' (פרק שמיני במסכת בבא קמא) בין חמשת

ה'דגל מחנה אפרים' מביא בשם זקנו אור שבעת הימים הבעש"ט הק', שלכך נתכוון משה - 'למה אתה בוש', שבכך הנך נמנע מלהקריב? קרב אל המזבח, ודע לך ש'לכך' עקב כך שיש בך מידת הבושה המעולה, 'נבחרת' לשרת בקודש שהרי נאמר "זָבַחִי אֱלֹקִים רוּחַ נְשָׁפָרָה" (תהלים נא, יט).

ולפי דרכנו נוכל ננסה לחבר את הפשט עם הדרש כדלקמן, מידת הבושה שיש בך - טובה היא עד מאוד, בזכותה ובזכות ענוותנותך הגדולה זכית להיבחר לשמש את פני הקודש, הבט נא וראה את הפלגת מעלת הבושה החיובית. אולם, לצד זה - 'קרב!' אל תאפשר, אהרן הכהן, לבושה להשתלט עליך באופן שתמנע בעדך מלקיים רצון ה', "למה אתה בוש?" התגבר בעזות דקדושה, ועשה את קרבנותיך וקרבת העם, שהרי מידה זו - בושה, היא הרי ניתנה בך רק כדי לקרב אותך לקיים את המצווה עליך מעם בוראך ברוממות הנדרשת.

הנהגה זאת חשובה ונחוצה לנו לדעת כיצד להשתמש בחרב פיפיות הזו הנקראת 'בושה', כאשר מחד תכסה חוט עדין של חן ובושה את פנינו. ומאידך, בשום אופן לא נניח לבושה המשתקת והחוסמת, המקפיאה והמאבנת, לנהל לנו את החיים אלא נשכיל להפנים את הקריאה האלמותית של הרועה הנאמן, ולהמשיך להדהד אותה:

"לְמָה אַתָּה בּוֹשׁ? לְכָךְ נִבְחַרְתָּ!"

ונמנע מלעשותה מפני בני אדם שמלעיגים עליו, ועל כן הזהיר שתעזי פניך כנגד המלעיגים ולא תמנע מלעשות המצוה... (בית יוסף). הרי שכלל גדול ומרכזי הוא בעבודת ה' שלא להתפעל מן הבריות ויעשה רצון ה' בגאון.

וכך מלמדנו אליהו הנביא זכור לטוב (תנא דבי אליהו רבא יג):

"ישאל אדם את הפסוק אף על פי שהכל משחקין עליו, ואת ההלכה - אף על פי שהכל משחקין עליו, יכניס אדם עצמו לגופה של תורה אף על פי שאינו בקי בהלכה כלום ... וכן אל תתביישו להזהיר את האדם ולהדריכו בדרך טובה כי דבר זה אינו מדרכי האנשים השלמים במידותם..."

וכבר אמר התנא (מסכת אבות פרק ב, משנה ה), **לא הביישן למד**.

עתה מתבהר לעינינו, כי קיים הבדל ברור בין הבושה החיובית, זאת המלבישה אותנו באדרת של עדינות נפש טהורה ודרך ארץ והמהווה אחד מסימני המובהקים של העם הנבחר, לבין הביישנות העוצרת כל התפתחות וקידום, זאת המהווה קיר וחומה בצורה כנגד אפשרות של עשיית רצון ה' ומילוי השליחות שלנו בעולם בדרך הטובה והראויה, זאת המנסה לפתותנו, ש'חלילה לא נעזי' להוציא מהכח אל הפועל את היכולות המדהימות שנטע בקרבנו יוצר האדם, ושלא נעסוק במעשים רצויים ומועילים למען הפרט והכלל, שהרי "מה יאמרו עלינו הבריות" - - -

ולכן בוודאי יחד עם ההשתדלות לשמר את הבושה המקורית על פנינו ככל שניתן, נעשה הכל כדי לפרוץ את קיר הברזל זה שתמיד ניצב מולנו כמחיצה חסומה של ביישנות שלילית, ושלא נבוש ולא נכלם לצאת באומץ הלב ולממש את שאיפותינו החיוביות כאשר היתה בְּאִמְנָה אתנו זה עידן ועידנין.

.....

נחלצים מהבושה

לא עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּגְיוֹ יַחְזִירוּ (ישעיהו כט, כב)

רבינו איש האלקים הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע כותב ב'צעטיל קטן' (אות טז):

"וכן מי שטבעו ביישן ומהחלק של בושה רעה, ירגיל את עצמו מ' יום להתפלל דווקא בקול רם וכח תנועת אבריו ולקיים 'כל עצמותי תאמרנה' (תהלים לה), ולברך על התורה בקול רם עד שיעזרוהו מן השמים להסיר הבושה הרעה ממנו".

והנה, המשכן ניצב על עומדו בנוי ומשוכלל, משה רבינו קורא לאהרן אחיו, שיקריב את קרבנותיו בעדו ובעד העם, כאשר פונה משה לאהרן הכהן הוא מקדים ואומר - **קרב אל המִזְבֵּחַ**. נשאלת השאלה לשם מה הזדקק לכך, היה לו לצוות 'עשה את חטאתך וגו'' בלי ההקדמה של 'קרב אל המזבח'? מבאר רש"י בשם הספרא: **שְׁהִיָּה אֲהָרֹן בּוֹשׁ וְיֵרָא לְגִשְׁתָּ, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: "לְמָה אַתָּה בּוֹשׁ? לְכָךְ נִבְחַרְתָּ!"**

גליון זה מוקדש בשבח ובהודאה להשי"ת לרגל לידת נכדתי רייזל שושנה בת דבורה פייגא שיחיו בת לחתני הרב אברהם זייבלד הי"ו, תעמודנה הזכויות שנזכה לרוות ממנה רוב נחת

בס"ד

**הילד מציק? מתפרץ? נחיתי?
מפחד? פגיע?
אתה חרד מפני העתיד?**

**הורה יקר! ביום רביעי הקרוב
תצא לחירות מרגשי אשמה, כעס, דאגה
ותקבל לידך את המפתח
להצלחת הילד והנער המתבגר**

יחד עם:

הרב דוד רוזנברג

יו"ר מכון עולמות ומפתח שיטת מרג"ע

**ערב שכולו חיות ותעצומות נפש
לצד עבודה מעשית ועצות פרקטיות
ובליווי מצגת מרהיבה!**

יום רביעי (פרשת תז"מ, ב' אייר) • 20:00-22:30 • בבני ברק

התקשר עכשיו והבטח את מקומך

054-84-64-349

להורים למחנכים ולמטפלים רגשיים | תשלום סמלי: 52 ₪

עולמות **מרג"ע**

נותנים אסון ביד

הגליון י"ל ע"י מכון 'עולמות' - הרב דוד רוזנברג
להצטרפות כמנוי, להערות ולהארות: 0527624095 | gilyon.olamot@gmail.com